

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetési cseppán kiadóhivatalnál lehet
B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyilatkozatok
vontatásá minden közlemények a szerkesztőség birtokában.

Hirdetési díja: egy hasábnál poltior
5 kr. — Nagyobb és többeszeri hirdetések jutányosabb árakban.
Díjlag minden hirdetésnél 30 kr.

Előfizetési garancia 30 kr.

Előfizetési felhívás

XV-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

„Nógrádi Lapok“

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 , 50 kr.
Egy hónapra 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csi
mozgo, — legcélszerűbben postautalvánnyal —
a nyomtatandó példányok a pontos szétküldés tekis
tétől, mielőbb beérkeznek.

Kék László,
kiadó s lapfelfelügyelő.

Horváth Danó,
fel. szerk.

Magyarosodási ügyünk.

(Megjegyzések Perényi György cikkéhez)

E becses lapok június 10—20-án kiadott számaiban Perényi György, retsági körösorvos úr magyarosodási ügyünkkel teszi elmélkedése tárgyává, s annak főképp ez időszaki akadályait sorolja elő. Hozzá vagyunk szokva P. G. úr cikkét figyelemmel olvasni, mert eddig kivált a közegészség ügyében közölt értekezései, sok praktikus útmutatást tartalmaztak. Jelen elmefuttatása is elég jól indul: de vagy a képviselőválasztási izgalmak befolyása, vagy saját felekezeti elfogultsága miatt, vagy talán csak azon oknál fogva, mert oly tőre tett kiáradást, melyen nem egészen otthonos: a várva várt talpraesett tanácsok helyett recriminációkra, sőt az evang. egyház elleni gyűlölet szítására vetemedett.

Lehet, hogy ő maga tiltakozik cikkének ezen tendenciája ellen; de szigorú logikai következtetéssel, midőn a praemissák úgy állítanak fel, hogy a magyarosodásnak majdnem egyedüli akadály a általa úgynevezett „lutheranizmus“, melynek bizony „hazafisága sem tizenhárom próbas“: a conclusio nem lehet más, mint Cato censor ismert mondása modern antisemita nyelvre lefordítva, hogy: „Üsd a . . .!“

Izen igazat ellensúlyozni, az elferdített historiai tényeket helyreigazítani, a különböző vallásfelekezetek és nemzetiségek közötti hazafias egyetértés ápolását ajánlani, s a magyarosodást előmozdító módokat és eszközöket lehetőleg kifürkészni azon célok, melyeket az alkalommal magam elé tűztem. Periklesi imádságom: „Vajha ne mondana nyelvem bántó szót.“

P. G. úr cikkének historiai bevezetést ad, és az ősmagyarok rablási kirándulásairól is megemlékezik, átter az ország polgárosodásának kezdetére a keresztény vallás elfogadását által. S miután a tárdúlásról, a török uralomról, sőt a Dózsa féle „agrarius mozgalomról“, mint a magyarságot apasztó katalizmákról megemlékezett, fölállítja az axiomát ekképen: „A többnyelvűség talán semmivel sem veszélyesebb az államok életére, mint a sok vallás. . . Mintha nem lett volna untig elég a már itt levő 3—4 vallás, ráadásul még idenyomult a reformáció is, hogy szítsa, növelje a visszavonást, egyenetlenséget.“

Nem tudom, hogy a különben finom modorú cikkíró megfontolta-e ezen kifakadásának bántó voltát a hazai három millió protestánsnak szemben, a kik a haza lakosainak aligha képezik szemetjét. Mert igaz ugyan, hogy valamint a protestánsnak szabad a reformációt isteni gondviselés művének s az emberiség világtörténelmi fejlődése felsőbb fokának tekinteni, úgy szabad a romanizmus hívének azt mint „benyomult“, talán betolakodott vést jellemezni, mely egyéb csapásokhoz „ráadásul“ adta, s mely csak arra való volna, hogy a visszavonást, egyenetlenséget szítsa, növelje: engedje azonban cikkíró megjegyezni, hogy a mai kiemeltet ismerő társadalom az ilyen egyéni igazságok pertraktálását, a közös olvasmányul szánt lapokból számúzi, és az amúgy is elég számban levő felekezeti lapok hasábjaira utalja. Szerény véleményem szerint abban hibázott P. G. úr, hogy jelen cikkét nem Lonkaynak küldte be, a hol az nem bántott volna senkit; mert ott sem írok sem olvasók nem veszik tudomásul, hogy az amerikai Egyesült Államokban a sok vallás és teljes vallás szabadság mellett virul a jölet, s ha van is netán valami egyenetlenség, azt éppen nem a vallás okozza.

Előző cikkíró az egész protestantizmust elítélve, most a „lutheranizmusnak“ ront a „kálvinizmusnak“ részben magyarságukért megbocsátva, ekképen: „Majd is rojtja, hogy mert látszottak és látszanak Luther számos követőit vallásuk nyelvén a tot nyelvet tartani, míg Kálvin hívei, a német-ságra a szép magyar nyelvet emelték. A mily

mértékben terjedett az előbbiek vallása, ép úgy foglalt mind-mind nagyobb tért a tot nyelvet, vagy a hol már meg volt, legalább is jól megismosodott. Elfoglaltatlanul mondhatjuk, hogy mi sem ápolja még mindig jobban a tot nyelvet, mint a lutheranizmus, s tisztelet az igen sok kivételnek, bizony hazafisága sem tizenhárom próbas.

Bocsássa meg cikkíró, de itt kénytelen vagyok őt egy kis historiára s egy kis geographiára tanítani. Először is Luther német volt, tehát ő a tot nyelvet egyházi nyelvnek nem indukálhatta, sem Magyarországon nem volt oly „lutheránus zsinat“, mely az egyházi ügyeket valaha tot nyelven csak tárgyalta volna is. Az sem igaz, hogy a lutheránusok Magyarországon egyáltalán totok volnának, s hogy a hol a lutheranizmus terjed, vele terjedne a tot nyelv is. Nógrádban — igaz — valamint a többi egykori végvidéken meg van azon jelenség, hogy az evang. köznép tot nyelvet; de ez magyarázatát az evang. felvidéki lakosságnak a kipusztított végvidékekre való letelezéséből lel. A felvidéken a római katolikusok is totok; míg a Tisza vidékén az evangélikusok nagyobb részt magyarok, Dunán túl pedig a 215 ezer evangélikus között egy tot sincsen. Hogy pedig ethnographiai tájékozásom teljes legyen, még azt is megjegyzem, hogy igen is van tot és német „kálvinista“ gyülekezet is Magyarországon.

Nem áll tehát az, hogy az evangélikusok egyházi nyelve a tot volna olyan értelemben, mint a hogy a római katolikusoknak egyházi nyelve a latin. Az evangélikusok és reformátusok a vallás dolgában nem a szertartásra, hanem a hitre és meggyőződésre helyezvén a súlyt, az istentisztelet nyelvétől oly nyelvet használnak, melyet a nép beszél vagy legalább ért, tehát Magyarországon a magyart, totot és németet. S hogy a magyar nyelvet a latin végkép el nem nyomta, hogy az a közoktatás és istentisztelet nyelvété lett, bizony nem csak érdeme a 16 század hitvitáinak, melyek a nép megnyerése végett annak nyelvét folyták s oly irodalmi magyar nyelvet fejtek ki, melyet többek közt Szecezi Molnár Albertben és Pázmán Péterben ma is csudálnak.

Messze vezetne, ha P. G. úr kedvéért itt Magyarországot ujjabbkori történetét elő kellene adnom. Azért őt Horváth Mihály volt csanádi püspök történelmi műveire kell utalnom. Azokból is megérti, hogy kiknek hazafisága volt tizenhárom próbas, az evangélikusoké-e, kik Boeckay, Bethlen, Rákóczy zászlai alatt onták véréket a haza függetlenségeért, vagy azoké a taláros kancelláraké és helytartóké, a kik a forradalom utáni reakcióit mindig felhasználták a zsarnokság meggyökereztetésére, hogy ezzel a hitességüket, s vele talán saját uralmukat és jövedelmeiket könnyebben helyreállíthassák.

A mi tehát szomorú jelenség P. G. úr cikkében, az azon szellem feltűnése, melyet már az 1848-ki valláskülönbség nélküli hazafias szabadelvű fellángolásban örökre elemészettnek hittünk, de a mely — úgy látszik az ujjabb napokban kísérténi akar, t. i. a vallás iránti türelmetlenség — szellem. Ezen szellem az előtt a legalitás ürügyét használta, s a protestáns egyházi gyűléseketben király elleni összeesküvést szimatolt; most a hazafiság palástját veszi magára s panszlávot kiált ott is, hol tiszta magyar érület lakozik. Mert hogy panszláv van, még pedig rom. kath. és evang. vallású egyaránt — azt én is állítom, de azt akárkire ráfogni bántó dolog, egy egész felekezetet pedig csak kivétel engedve meg, panszlavizmussal rágalmaizni oly igazat, oly vallási békeháborítás, melyhez már a közzévalónak is volna szava.

Ne úgy, Uram, ne haladjunk tovább ezen a téren, mert ezen a hazát veszélyeztetjük. Tiszteljük inkább mindenkinek hitbeli meggyőződését, s miután a hitviták ideje lejárt, ne használjuk az akkor felkapott gyalázó vagy kicsinyítő elnevezéseket sem. En soha sem tudnám P. G. urat még haragból sem pápistának nevezni, miért beszél hát ő Kálvin híveiről, Luther követőiről, holott azok reformátusok pedig evangélikusok keresztények, és sem Luthernek sem Kálvinnak, hanem a Jézus Krisztusnak követői.

Ha a teljes vallási béke megvan, akkor csak a nemzetiségi béke szükséges, hogy az ország egysege megszilárduljon, s a magyar nyelvtől terjedése által a netán kifelé gravitáló elemek minél inkább megfoglyatoznak. Mert engedje meg cikkíró, de az az elbánás, melylyel némely magyar ember a nemzetiségeket, kik eddig velünk együtt védtek a hazát, illeti, éppen nem alkalmas arra, hogy ezek a magyar ügyért hevüljenek. Mi nem vagyunk Németország, és a velünk élő nemzetiségek nem Elsasba hozzászorgódtak törpe minoriták. Az arány úgy áll, hogy mi csak egyenként külön-külön muljuk őket felül számban, de abszolút többséget nem képezünk, s az összehozásba képest kisebbségben vagyunk. Árpád és utódai tudtak politikusok lenni

és az itt lakó autochton néppel atyaházban és sógorságban élni, mi már feloldva éreznők magunkat ezen észélyes bánásmód alól? és török döllyfel határos megvetésünket éreztetnők talán azokkal, kik legkészebbek a hozzánk való szimulára, dacára annak, hogy legveszedelmesebbek lehetnének reánk nézve? Most tudja meg cikkíró, hogy ezer szerencse Magyarországra nézve, hogy a tot nép értelmese része evangélikus vallású, mert éppen az evang. egyház autonómikus szervezetenél fogva ez a magyar intelligencia vezetése alatt áll, s ekképp orosz befolyás alá soha sem vonható. És ha előbb annak az időre, midőn a magyar nemzet a hazában élő nemzetiségeket abszorbeálni fogja, bizonyosan ezek között az első nem a hazai szerb, horvát, szász, oláh lesz, hanem az a jó, szorgalmas és igénytelen tot nép, mely a nyomor által tengeren túla ültetve még Amerikában is magyarnak vallja magát.

Ezért meggyőződése, am győzőn meg az ellenkezőről valaki, hogy mi magyarosodási ügyünk csak a teljes vallási és nemzetiségi béke közepette vihető előre. Am a türelmetlenek, milyen kétségkívül P. G. úr is — habár erőszakkal — talán már életükben szeretnének egy nyelvileg is egységes Magyarországot látni: de valamint a csilagok egymásközt távolának mérésénél a kilométerek is apró mértékegységnek bizonyulnak, úgy a nemzetek életében egy emberkor vajmi csekély arra, hogy gyökeres változást idézzék elő. En legalább mindig nevétségessnek találom, mikor valaki azzal biztatja magát, hogy 10—20 év alatt egy községet megmagyarosít. Ugyan kérem, hát mit csinál azokkal, kik működése kezdetén 20—30 évesek? hisz-e, hogy a kik az iskolában magyarul áll rosszul megtanultak, azok már gyermekeikkel magyarul fognak beszélni? s a mely gyermek a szülői háznál tölteni kezdett gagyogni, az a tot nyelvet idősebb korában egészen elfelejtje?

Ezeket csak azért mondom, hogy türelmesek legyünk és ne üssük a lovat, mely a terhet el nem bírja. Mert másrészt ismerve a nehézségeket, bámulatosnak kell találnunk az eredményt, mit a magyar közélet a magyarosodás terén az ujjabb időben kivívott. Cikkíró — úgy látszik — legjobban ismeri — Nógrádmegyét s ennek is leginkább alsó vidékét. No hát nézze meg most Balassa-Gyarmatot. Ha ismerte annak 30 év előtti állapotát. S miután kiemelendők találta Nótincset, mondván, hogy „mivel ujjból katolikus lett“, azért benne jó rég megindult a visszamagyarosodás: emlékeztem, hogy Nótincs akkor lett tott, midőn a református magyar lakosság vallása miatt kizűztetvén, Kosdára telepedett, s helyét katolikus totok foglalták el, s hogy Nótincsen a magyarosodás sokkal későbbben indult meg, mint a „lutheranus“. Árgardon, habár itt még nem tartjuk időszérnek azt, hogy a vallás erője alatt nyelvtani gyakorlatokat tartunk a templomi szöveken.

Mert ha a lanyhaság káros a nemzetiségi ügyre, még károsabb ám a tapintatlan s észélytelen buzgóság, mely a hívek részéről a reakcióit hívja ki. Intó példa erre Legénd, hol az egyházi közgyűlésen keresztült forszírozott ugyan a magyar istentiszteletek szaporítása; de azán a magyar istentisztelet a nép tünetőleg nagy zaj és veszekedés közt hagyta el, s a papot nem a leghízelgőbb kifejezésekkel illette.

Hát ilyen scandalumot én még P. G. úr kedvéért sem akarék provokálni, nem saját személynem, hanem az ügy iránti tekintetből.

Már a rom katolikusoknál sokkal könnyebb, hol a főistentisztelet, a mise, latin nyelven elvégeztetik, a prédikációra pedig csak azok szoktak maradni, a kik éppen ráérnek. De ha P. G. úr epokalis dologot akar megérni, hasson oda, hogy a rom katolikusoknál a magyar hazában a latin nyelv helyett a magyar nyelv fogadtassék a egyházi nyelvtől, s a plebános e helyett: öröms, ekképen szóljon: imádkozunk! Ez spókalis dolog volna; de attól tartok, hogy előbb fognak Turóc-Szent-Mártonban magyarul allelujázn, mint Esztergamban magyarul misézni.

Van tehát nehézség itt is, ott is.

De azért ne csüggedjünk!

Vannak módok és eszközök a magyarosodási folyamatot ha nem is rojtónozni, de siettetni.

Ilyenek a nógrádi Nemzeti intézet által fogantatott módok: a tanítók jutalmazása, tankönyvek osztása. Ilyen a lelkesek és tanítók egyetértő közreműködése a hazafias szellem és magyarosodási kedv felébresztésére. Ilyen az egyes burgó urak hazafias áldozatkészsége: bibliák enekes és imádságos könyvek ingyen kiosztása által. Ilyen a hazai népirodalom terjesztése s falusi magyar olvasóköri létesítése. Ilyen a falusi óvodák vagy gyermekmenedékhelyek állítása magyar dajka vagy gyermekkertész vezetője mellett. Stb. stb.

„Mondottam, ember, küzdj és bízza bizárl!“

Madáchnak (ama másiknak) ezen idézetével kezdte P. G. úr, én meg végzem soraimat, hozzá téve, hogy a küzdelem itt munkálkodásból és áldozatból áll. Nem elég tehát csak kritikákat írni, és azokban talán egymást szidni és gyanúsítani. Bízunk egymásban is, meg a jó ügyben is, s a siker el nem marad.

Gaul Miklós.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Elnök helyettes Scitovszky János alispán a tagok szívélyes üdvözlése után megnyitván az ülést, bejelent, hogy a főispán akadályoztatása miatt az ülésen részt nem vehet.

Ezután felolvastatt az alispáni jelentés, melyből kiemeljük a következőket:

Az új mezőrendírói törvényjavaslat a minisztériumtól leérkezve, intézkedés történt az alispán részéről, hogy az érdekelt gazdaközösség arról a legkiterjedtebb módon értesítést nyerjen, s hogy a megyei gazdasági egyesület e tárgyban meghallgatván, véleménye a törvényhatósági bizottság elé terjesztessék.

A vízjogi törvény 191 §-a értelmében egy újabb hirdetmény bocsátott ki (Lapunkban is közzétett).

Dr. Hannover Miksa vanyarci körorvos a nm. Belügyminisztériumtól engedélyt kapott kézi gyógykezelés tartására.

Kérelmezés történt a közlekedési minisztériumhoz aszárít, hogy a rétsági posta hivatal távirda állomással láttassék el.

Bejelentik, hogy a lörinczi Lónyai fele kőbányánál föld csuszamlás történt, melynek egy ember esett áldozatul. E tárgyban a vizsgálat elrendeltetett.

A jun. hó 21-én tartott képviselő választások kellő rendben mentek végbe.

A közbiztonság némi megzavarását csakis Lőrinczi községében lehetett észrevenni miert is oda csendőrség küldetett, s a rend ékepp fenn is tartott.

A *Alfölszer ismét történelmi vármegyékben s kistestül B. Gyarmaton, Vadkerten, P. Szecsenyben és Szenteen*

Végül jelentik, hogy a földmívelés, ipar és keresk. m. minisztérium kebeléből kiküldött bizottság vármegyékben az állategészség rendőri szolgálat helyszíni felülvizsgálatát f. hó 13-án az alispáni hivatalban tartandó tanácskozással megkezdendi.

Scitovszky J. alispán jelentést tesz a közmunka behajtás eredményéről. Az év folytán ugyanis csak 24,483 frt 33 kr folyt be, mely nem éppen kedvező eredmény, de indokolható azaz, hogy a közmunka is csak az aratás után szokott befolyjni. A hátralek magas összegből sok lesz a leírandó is. Ezen jelentés a közlekedési minisztériumhoz is felterjesztetik.

Agárd községe folyamodott az iránt, hogy a nótincsi vicinális csoportból kiszakítsák és a kecségi utcóportha bekebelezessék be. A község ezen kérvénye azonban elutasítva lön, mivel a jogerős tervezetben változtatni nem lehet, másrészt azonban azért sem, mert a nótincsi vicinális csoport részére legközelebb 30000 frtnyi kölcsön lett engedélyezve, melyből remélhetőleg a csoport összes útjai, még az agárdi utak is, ki lesznek építhetők, s a felmerült panaszok kiegyenlíthetők.

A pénzügyi bíróság Kohn Gáspárné adóügyében új eljárást rendelt, s az alsó foku határozatokat feloldotta.

A surány-herencsenyi vicinális ügyi bizottság felelőse folytán megengedték, a csőri paták áthelyezése, azonban az új áthelyezés nem.

A szokolya-herencsenyi vicinális új kitépítés tárgyában minden nehézségi megszűnt azáltal, hogy Smidt Ferencz a kisajátítási összegek többletét a földtulajdonosoknak kifizetni fogja, s így az egyenlőség megköthetett lévén tekinthető a kisajátítási eljárásnak helye nincs. Erről Hontvármegye is értesítették s az új kitépítés már legközelebbi folyamathoz tartozni fog.

Arévégy. A gyámoltak és gondnokoltak száma volt a múlt félvé 13553. Az árvaszékhez beadott összesen 9168 ügy darab, melyből elintéztetett 7749, hátralek 1419. Az árvaszék gyámpénztárálag kezelt pénze és pénzürtéke 83,387 frt 83 kr-ra szaporodott, melyből a tartalék alap 13,739 frt 48 kr.

A nm. belügyminisztériumhoz felterjesztetik az árvaszék tagjainak tevékenységi kimutatása.

Néhai Pogány Jenő árvi ügyében az özevgy által a nm. belügyminisztériumhoz intézett panaszkevény folytán a címzett minisztérium értesítettik, hogy az özevgy által beadott felelősekre már elintézték, s az árvaszék által megállapított tartási díjak behajtása már előbbiról elrendeltetett.

A körjegyzői díjak behajtása tárgyában kiadott miniszteri rendelet a megyei és losonczyi árvaszékkel közöltetik.

Tanügy. Nehány iskolai számadás elintézése után előadott a vallás és közokt. minisztérium rendlete, a közös legelőkhöz az iskola czeleokra kihalastandó századérsz nyilvántartása iránt. A járási szolgabíró már előbbiről utasítva lettek, hogy az iskolai alapot képező ezen legelő illetményeket írják össze, az összeírások azonban még mind be nem érkeztek. A hol még a tagosítás nem történt meg, ott a legelő illetmény sincs kihasítva. Azon helyes intézkedés történt tehát, hogy a kir. törvénysek megkeresztetik a végett, miszerint a már befejezett tagosításokról a bizottságok értesítse, s hozzá tudomásra a bizottságok azt is, hogy mely községben nem történt még meg a tagosítás? Az iskolai alap javára törvényesen biztosított legelő illetmény pontos és igazságos kiadásának felügyelője és ellenőre

zésre a községi iskolaszékek utasítva lettek, s a tagosítási eljárás hoz a vármegyei tisztí ügyész is meg-hivando lesz.

Borsik Pál estári tanító egy évi működése után nem erősített meg állásában, s erre pályázat hirtetettik s az új választáshoz elnököl Mohágy Gyula varbói plébános ur kiküldeték.

Jogügyek. Szommer Nánán a losonczyi haladói izr. egyház elnöke panaszt adott be, hogy Kohn Fülöp losonczyi tugári lakos az orthodoxok megbízásából köser húst árul, őt erre bizonyos Kohn Rudolf hatalmazta, fel az orthodoxok nevében. Losonczon és illetve Losoncz Tugáron azonban orthodox izr. egyház nincs és így Kohn Rudolf, a ki elnöknek tola-kodott fel, a gabella jogositványt Kohn Fülöpnek jogosulatlanul adta ki. Kohn Fülöp szeriut jogositvány nélkül mért ki köserhúst, s így a haladói párti egyház szerződésé ellen vétett. A szerződés ellenére előkötött károsodás elbírálása azonban bírói utra tartozván, Szommer Nánán ebbeli panaszával oda utasítottik, azonban Kohn Rudolf ellen az 1810. 40 t. cz. 49 §-a értelmében a kihágási eljárás megindítottik, mivel Kohn Rudolf nem volt jogosítva Kohn Fülöp részére köser húsávgási jogositványt kiadni, azt mint elnök aláírni s e czélból egy nem létező izr. orthodox egyház pecsétjét felhasználni.

Kiszely Ferencz b. gyarmati lakosnak Strejzinger Lipót és Kohn Mór elleni panaszta tárgyában egy előbb kiadott miniszteri rendelet értelmében újabb eljárás fog megindítottik.

Hoffman Dávid bányai lakos pótdíj ügyében Bánk község számadásai és az a tárgyban felvett képviselői testületi jvkék bekívántatnak.

Bende Gyula felelőse 7 frt 20 kr régi közmunkaváltás leírása iránt, előbb vitára adott alkalmat. Ugyanis Bende Gyula felelőseben azt állítja, hogy neki B. Gyarmaton soha sem volt háza és így jogtalanul volt háza után megrova B. Gyarmaton, Steller Antal tisztí főügyész ezen állítást a telekkönyvek megtekintése után valónak tartja, s így a közmunkát töröltetni kéri.

Herénygy József erre megjegyzi, hogy a közmunka összeírásban Bende Gyula háztulajdonosként szerepel: az összeírás pedig, melyet a szolgabíró vármegyei küldöttség csinál, közokmány, melynek érvénye mindaddig fenn áll, míg annak hamissága be nem bizonyítottik.

Ezen közokmánynak hamissága ezideig senki által sincs bebizonyítva, s így Bende aki a reklamációt annak idején elmulasztotta, nem kérhet köz-munka leírás. Tudomása szerint azonban Bende ügy-vél B. Gyarmaton a 70-es években háztulajdonos volt.

Steller tagadja, hogy a közmunka összeírás közokmány volna, az csak olyan hasból készített valami, ami sokszor tele van hibával.

Reménygy vizsautasítja azt hogy az összeírás, hasból készítettnek.

A dolog vége az lett, hogy az ügy a járási szolgabírónak kiadatott vizsárgát végett.

Adó ügy. Adó ügyünk illusztrálása czéljából közöljük egész terjedelmében az adófelügyelő jelentését, melyből sok érdekes dolgot és tanúságot levonhatunk:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

A csatlakoztatott mellékletek alapján az szerencsén az általam képviselt pénzügyi ágazat az 1897. év első felében állapottól, kezdve az 1898. év első feléig tartó időszakokról a következőket tudósítom önöknek:

Az adóterhelés illetégek.

Megfontolva általában a szükséges intézkedések az adóterhelés a múlt év a kir. pénzügyminisztérium által kitűnt határidőben befejeztet reméltem, de azt elcsúsztatja, mert nem sikerült, mert egyrészt egyrészt községi községi hányag-sza, a jegyzői állomásokban történt változások, a földadó munkálátok bizonyos és hibás volta s egy személteti állomásokban január végétől május végéig tartott éredekése voltak a hátralek elmulasztások okozói.

Jelenleg már az egyenes adók előírása megtörtént, noha földadót és azután általános jogeljárású pótdíjat kértelen voltam néhány községben a régi alapon előírati, mert, miként említettem, a hibás határozati munkálátok kiigazítása meg befejezésre sincsen.

A hátralekterhelés júli május hó végéig volt kivetendő, de mint az fellel járási főügyelőségre átszállt sürgességek a 2 és 3 mintái jgyezték ki a jegyzőkhöz még ki sem adta, ezek egy része nem volt azon helyzetben, hogy a kivetési lájratomok keltől időre befejeztet. De nem menthették teljes számban a jegyzők azon része, mely a kérdéses jegyzőkhöz megkapta sem terjesztette be a megfelelő lájratomok.

Mára van még a banya adó kivetése, mely igen speciális eset miatt még tárgyalható nem volt. Ezen okból a felülvizsgálási bizottság tárgyalása még megindítható nem volt.

A fegyver adó kivetése csak e hó folyamán lesz esz-küldendő.

A múlt évi egyenesadók felügyelő leírása és az adóhatalhoz beküldés iránt még folyó évi február hó 12-án 2006. az a az intézkedést megtejttem, s ennek fogantatásait folyton sürgetem, de a kulonbözlet kiegyenlítése még nem történt meg minderről a egy-egy községek a főkönyveknek kiadására van szükség, ilyenek pl. a surányi körjegyzőségre tartozó három község főkönyvei.

Az adóbevételek illetégek

A csatlakoztatott kimutatás szerint az 1898. év végére a hátralek lett 621,913 frt 69 és fél kr. az 1897. év feléi előírás 304,491 „ 64 „ különféle szaporodás 0,127 „ 29 „

összesen 1,142,531 frt 89 és fél kr. különféle apadás 16,392 frt 82 és fél kr.

beizenduló volt 1,126,138 frt 77 „ ezre a felvett felelőseben beizendított 216,316 frt 32 „ mutatókhoz hátralek 809,822 frt 45 „

összehasonlításra ezen beizendítés az 1896. év hason számként beizendítés ered-ményével, vagyis 353,885 frt 70 „

a folyó évben kedvezőtlenebb 37,849 frt 38 „

hátralekességi díjban az 1898. év végére a hátralek lett 81,853 frt 85 és fél kr. ehhez az időközbeni szaporodások 403 „ 11 „

összesen 82,256 frt 96 és fél kr. losonczy az időközbeni apadások 825 „ 93 „

beizenduló volt 81,720 frt 62 és fél kr. ezre telttel beizendított 3,434 frt 27 „ mutatókhoz hátralek 48,286 frt 35 és fél kr.

összehasonlításra ezen beizendítés az 1896. év hason számként beizendítés ered-ményével, vagyis 4,917 frt 79 „

a folyó évben kedvezőtlenebb 1,483 frt 82 „

Mindenek elcsúsztatja beizendítés tetemes visszamaradást idéltet fel, mely úgy valóságra eszik a múlt évi szűz termés folyománya. de a folyó év kedvező termését igértem, számolok rá, hogy a múlt évi és folyó évi beizendítés hátramaradás pótlólatot fog-lja egyúttal tiszteltetlettel jelentem, hogy a beizendítés kimutatá-sok alapján a jövő házi közigazgatási bizottsági ülésben a fel-tűnése visszamaradott tartozások kintostitálása czéljából a mulasztó községek ellen a felelőseleg kimondását kéredekem.

Jelenleg csak a múlt év a kir. pénzügyminisztériumnak f. é. június hó 21-én 34,622 „ az a kelt rendelele alapján csupán a nagy számban felzaporodott illeték-hátraleknek tekintetében kérek intakolást.

A felvett felelőseben dactosai halasztást adtam 37 félnek, ideiglenes kiadások megélt nyolc háza. A felvett felelőseben a bekebelezési czélek száma volt 46, a kikötölési czélek száma 12.

A jelenleg bekebelezéstől fennálló állami tartozás fel-jegyzése szerint 265,677 frt 50 kr., a felelőseben kikötölési szá-ma 4184 frt 44 kr.

Megjegyzem, hogy ezen számadatokban nem foglaltak azok, melyek a m. kir. adóhivatalok által közvetlenül körlezése tárgyát képeztek az illető telekhelyi határozatok.

A felvett felelőseben 7 községből volt elemi házi bejelentve, a 6 községre a felvétel a teljes elintézés megtörtént.

A földadó nyilvántartás még alig moztat fel itt-ott némi eredményt, a házadók beizendítás változásai jegyzések, lehet mon-danom, majdnem mindig visszavetítetlenek és ezeket a nyilvántar-tási biztosok által újból kellett kiállításom. Ismerem van, hogy ezek még mostanig sincsenek befejeztetve.

Alig várható, hogy a községi földadó nyilvántartások hasznave-hető munkálátok szerkesztése addig, míg a községek telekh-nyilvántartásai és azelőtt szárazjokkal el nem láttatnak. Ezen részen megtejttem már kétszer az intézkedést, de ha így csúdt nem érök, a tekintetes bizottság szava intézkedést lesznek hator igénybe venni.

A felvett felelőseben általam 401 ügydarab lett a milyen tisztelt bizottságuk előírva.

Ternovszky, a. k.

kir. adófelügyelő.

A közigazgatási bizottság által illeték-hátraleknek behajtása tekintetében 95 község és 2 szolgabíró ellen a felelőseleg monda-tott ki, továbbá 25 hátralek ellen az ingatlanok elkeresése-re rendeltetett el, és végre 43 községben behajtatlanság címén 4201 frt 71 kr egyenes adó iratott le.

Ügy. Utának jó állapottban voltak, a közleke-dés sehol sem akadott meg. A börtön ügyi jelen-tés tudomásul vétetett. Az egészség ügy igen kedvező volt jun. havában.

Gazdaság. Fáy Árpád szakeladót új igen szép javaslatot készített a községi faiskolákra vonatkozólag. Ezen javaslatot legközelebb mi is közölni fogjuk. A javaslat egyelőre a bizottsági tagoknak ki-adatik.

Ülés vége d. u. 2 órakor.

Vasut ügyi III-ik értekezlet.

Az ipolyság-b. gyarmati vasut tárgyában B. Gyarmaton f. hó jul. 6-án tartottot meg igen élénk érdeklődés mellett a 3-ik értekezlet Gr. Zichy Nándor úr ó méltóságának elnöklele alatt.

Az elnököl grófon kívül jelen voltak: Scitovszky János alispán, Szontagh Pál, Hanzely László, Madách Károly, Nagy Iván, Reményi Károly, Kemény-fy József, Dacsó Pál, Schönn Alajos, Kövy Tivadar, Galgóczy Béla, Prónay Elek, Luka Pál, Ruszinkó Antal, Majthényi Ottmár, Majthényi Imre, Fáy Albert, Pongrácz Tivadar, Hanzely Márton, Barényi Jenő, Balás József, Baintner Ottó, Laszkari Pál, Bol-gár János, Tersztyánszky Isván, Turner Nándor, Vannay Ignác, Kondor József, Vajda Miklós, Rónay János, Simonyi Dénes, Szebastján Adolf, Gaz-dik Lajos, Méhes József, Méhes Sándor, Mohágy Gyula, Hirschfeld Gyula, Patak János, Veres Ernő, Szabó Vilmos, Oroszlány Albert, Turcsányi József, Gunya Gyula, Balás Dezső, Dr. Kacsokics Gyula, Kacsokics Iván, Kacsokics Jenő, Dapsy Béla, Smidt Sándor, Dr. Heks József, Elfer Ede, Makka Ignác, Tapolesányi Ferencz, Weiss Gabor, Plathly Lőrincz, Glósz Samu, Rónay Zsigmond, Marnó János, Horváth Danó, stb.

Gr. Gyürky Ábrahám főispán Gr. Zichy Nándorhoz intézett táviratban jelenti be, hogy az érte-kezleten legnagyobb sajnálatára meg nem jelenhet, mivel még e napon Nyírára kellett utaznia.

Bárá Majthényi László Hontvármegye főispán-ja gyöngékedése miatt nem jelent meg.

Gr. Zichy Nándor, mint a nógádi vasuti ér-dekeltség elnöke a szép számmal megjelent érdekel-tet megnyitja, s elnézését kér azért, hogy ezen ér-tekezlet megtartását ily sokára halasztotta, indokol-ván ezen eljárását azzal, hogy közebeestek a képviselő választások, melyek előtt nem találta volna cél-szerűnek ezen ügyben az érdekeltséget összehívni.

Ezek után Horváth Danó, a nógádi vasuti érdekeltség jegyzője, az érdekeltségi tagok tájékoztatása végett ismerteti és előterjeszti az ipolyság-b. gyarmati vasutügyben ennek ke'etkezéséről fogva történt mozgalmakat, az előbbi értekezletek határozatait s az azok alapján tett intézkedéseket. Ezen előterjesztés szerint az ipolyság-b. gyarmati vasutügyben az első értekezlet 1896 évi nov. hó 11-én tartottot meg, mikor is Gr. Gyürky Ábrahám főispán ur ónagyméltósága a nógádi érdekeltséget összehíván, az alkalommal bemutatott Lovag Bernhard Gyöző urat mint a szabadalmazott osztrák magyar államvaspálya társaság meghatalmazottját, ki is az értekezlet színe előtt kijelentette, hogy a címzett vasutársaság haj-landó az ipolyság-b. gyarmati vasutat a kormány engedély kézhezvételétől számított egy év alatt ki-építeni, habogy részére a nógádi és honti érdekeltség által subventió képen 100,000 frt biztosítottik. Minthogy azonban a társulat megbízottja a folyta-tott eszmecere után meggyőződött arról, hogy ezen összeg nem lehet összeharható, azon ki'entéssel és biztosítással távozott az értekezletről, hogy a vasut-társaság hajlandó lesz a 100,000 forint leibb is szál-lítani. Tekintve, hogy ezen vasut Hont, Palánk, Dá-

Yomott füzetekre Fülep Györgyöl, Budapest Ferenc-József rak-
vitr 16. sz. a. Előfizetési ára egész évre azaz 24 füzetre 6 forint.
**Wagner István Által irt Halasi Gyarmat tanügy-
viszonyai című füzet már megjelent, a szép keletnek
örvend**
50.000 frtra rög a Kincsem-sorsjáték főnyereménye, mely-
nek még ehennél 4874 nyereménye van, a az által rendkívül
kedvező nyeresémény-kilátást nyújt, mert is nem mulasztatjuk el
t. olvasniuk becses figyelmet e sorsjátékra különösen felhívni

Horváth Danó,
Iskolás szerkesztő.

Eredeti McCormick

gabona-aratógép késekötővel vagy anélkül és fűszálógépek.
a legjobb a világon.



MÜLLER EMIL-nél Budapest,
V. váci körút 76.
a McCormick Harv. Mch. Com vezérlőgépke Ásatia Magyar-
ország és a dunai országok részére

1000-887. sz.
Arverési hirdetményi kivonat.
A b-gyarmati kir. törvénynek mint tkei hatóság közíró
teszi, hogy Kohn Armin végrehajtónak, Kohn Mór és Elfer Fani
végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében b-gyarmati

kir. törvénynek területén lévő B-Gyarmaton lakó a b-gyarmati
lakók jánban Kohn Armin, Kohn Mór és Elfer Fani nevekre írt
1. 188. ház. sz. 141. népszáml. személyi kára és birtoklára, egész-
ben az arverést 247. frtnyi kiállítás árban elrendelte, azaz, hogy
az által van. Kohn Armin 2200-74. sz. a. házassági szerződés
nem értendő, az hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi
július hó 12-ik napján a. 19. orakot a b-gyarmati kir. tör-
vények postarabon megtartandó nyilvános árverésen megállapított
kiállításai azon alul is eladatni fognak.

Arverési szándékok az ingatlanok becsarának 10. sz. ut
vagy 214 frt 70 krt kétszázharmin, vagy az 1881. évi 60. toz. 42 §-ában
jelölt arcullyammal számított a az 1881. évi Nov. 1-én 1883. sz. a.
kelt igazságügym. rendelet 88. ba kijelölt ovalékképes értekepapírba
a kiállítás kiadás-kezelés, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a érteke-
mében a becsárások a bírósággal ellátott elhárítók elhárítók kiállításai
szabályozása elismervényét állapítást.

B-Gyarmaton, a kir. tkei törvényeknek 1887. évi mar-
cius hó 10-án tartott üléséből

207-887. szám

A verési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a
erősenben ezenel közíróre teszi, hogy a tetségi kir. javasbír-
sag 57. sz. 1287. 886. sz. végzése által Hoffmann David és Schweitzer
Adolf javára Mészáros József ellen 523 frt. 35 krt. tőke és jár-
érendő elrendelt kiegészítő végrehajtás alkalmával bíróság felőlgi
és 1921 frt becsült tehének, sertések, 2 vastengeli kősei, szena,
lőhere, arpa szalma, sárga, bor, liszt, baromfi, krumpli, 1 eke
1 vasborona, gabonák, fa és lisztből álló ingóságok nyilvános ár-
verés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1881-887. P. sz. kiküldést rendelő vég-
zés folytán a helyszínen, vagyis Romhányban alperes lakóan le-
endő esaközlelére 1887-ik évi július hó 6-ik napjának délutáni
3 órája határidőül kitértek, és akkor a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében a leg-
többet igérőknek becsárán alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingós gok vételára az 1881. évi LX. t.
cz. 102. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.
Kelt Tereken, 1887-ik évi július hó 1. napján.
Gräber Károly, kir. bírósági végreháto.

I. HORVÁTH ISTVÁN

által feltalált és készített

TYUKSZENIRTÓ

mindennemű tyukszent, fájdmal ok-
zó vadak börtölöket, szomszédok-
stb. minden fájdmal ekkéi meggyö-
gyít, ha az adott utasítás szerint hasz-
nálatik, mit bizonyítanak a számos el-
ismert nyilatkozatok.

Egy tegely ára használati utasí-
tással 50 kr.

A valódiság szempontjából a „vödgy” különös figyelembe ajánl-
tatik, aapható a feltaláló és készítőnél:

**I. Horváth Istvánnál Körmeiden, Ságár Mór „magyar
koronához” cz. gyógyszerárban B-Gyarmaton.**

Vödgre 2 adagnál kevesebb börtölés nem küldetik. Legkisebb
siker el nem érke esetén a díj beküldése nem kívánatik. Tehát
egy levelező lapba kerül és meg vannak mentve a költségek
fajdalomtól

Legujabb hála-nyilatkozat!

Tek I. Horváth István urnak Körmeiden Nem tudom eléggé
köszönni az udvis szeret. 30 éve sok fájdmal szenvedtem tyuk-
szentekre, ha kivágtam felelőmmel egy néhány napig, ha tiszta
idő bekövetkezett elváltam. Harom hete elvált, a mint gyógyszer-
rét használtam, de mennyire meggyöttem, semmi fájdmal nem
éreztem. Isten áldja megtek. gyógyszerre azt azon Adria tá-
lalmányait. Ki is egyháziat kíváló tisztelettel maradtam Alá-
Pribelen Hontm. Szent-György napján 1887. leküldözött szolgája
Stár Károly s. k. v. leltész.

Habár nem tarthatam be szigorúan az utasítás „Tyukszem-
irtó” szere megis igen csészéren és hatásonak bizonyult. Haj-
mok. 1887. június 10. Rédey Lajos sk. Jegyző.

Kérlek az alábbi címre postafordulattal 3 tegely tyukszemirtó
kenőcsöt küldeni, mert az egy tegely már jó hatással volt. Csitka.
1887. jun. 3. Fodor József sk. írtan. d. p. Sár. Veszprém.

Néhány nap múlva tyukszemirtóimnak már eddig is tapasztalt jó
hatásáról, bővebben értesítem. Fogadjá egyuttal legújabbabb-
színezetmet Kézacska-Ujhely. (Trencsén) 1887. évi janus 5., ki-
való tisztelettel Wollak Henrik sk. tanító.

Tanuló kerestetik.

Rittinger testvérek losonezi vas és szárszám
üzletükben egy tisztesseges házból származott
14-15 éves ifjú tanulóul felvétetik.

Hirdetmény.

A b-gyarmati „Népbank” részéről
közíróre tétetik, miszerint folyó évi augusztus
hó 1-től kezdve, a betéti kamatláb, egész évre,
vagy azontúl elhelyezett összegek után 5%, ha a,
rövidebb időre szóló betétek után pedig, 4%
ban állapított meg. A futó betétek utáni
kamatláb, esetről esetre, kölcsönös megegye-
zéssel fog meghatározatni.

Kelt a b-gyarmati „Népbank” igazgató-
ságának 1887. évi július hó 6-án tartott tel-
jes üléséből.

Reményfy József,
igazgató.

Eladó ház!

B-Gyarmaton a Szügyi utcában Prenoszil
féle ház mely áll 5 szoba, 2 konyha, speiz,
pincze, istálló, kocaiszin a elég tágas udvaron
kívül mintegy félholdnyi kertből, örök áron
eladó. Bővebb értesülés szerezhető

Tantossy Emil

Ügyvédnél Balassa-Gyarmaton.



Czipőárak!

Uri ezugos czipők ugynevezett tisztoczipő jól erős-
sen és elegansen kiállítva, minden mérték szerint
párónként 3 frt 50 kr.

Női ezugos czipők chagrin vagy zerge bőrből, elegans párónként
3 frt.

Előleges pénzbekeüldés vagy utánvét mellett kaphatók

BÁTORI ZS.-nál,

Budapesten, Gyárutca 5. szám.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 24



Húzás már E hó 22 én.

Kincsem Sorsjegy 1 ft 11 sorsjegy 10 ft

Főnyeremény készpénzben

50.000 frt.

40.000 frt, 3000 frt 20% levon. 4873 pénz-
nyeremény)

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók

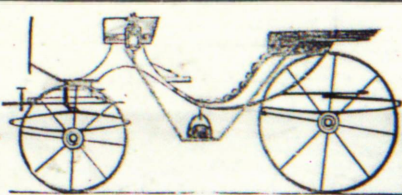
A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában: Budapesten,
váci-utca 6. szám.

**KINCSEM-SORSJEGYEK e lap kiadó-
hivatalában is kaphatók.**

REITTER ISTVÁN

cs. és kir. udvari kocsí-
gyára Vácson.

Van szerencsém dúsan fel-
szerelt raktáramat minden-
nemű kocsikkal ajánlani.
Mind szilárd gyártmány,
korszerű izlés a kivitelben, a legkönnyebb járatú tartós kocsik. Rajnok
árjegyzékkel kívánatra bérmentve küldetnek, és javítások is jutányos
árak mellett eszközöltenek.



Pályázat!

A Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvény-társaság tisztí nyug-
díjintézetét által a salgótarjáni vasgyár telepen berendezeit élelmezési
intézetnél a raktár kezelői állás megüresedvén, ezen állásra pályázat
hirdetetik.

Pályázótól megkivántatik, hogy nemcsak 4000 frtüg biztosíték kö-
pes legyen, hanem különben is elegendő vagyonnal rendelkezék, hogy
az élelmezési intézet által nem tartott egyéb fűszer ruhánemű és ház-
tartási árucikkkeket saját számlájára beszerezhesse és raktárán tartva. —
Továbbá, hogy kellő kereskedelmi szakismeretkel, mellett a vendéglősi és
italmérési üzletekhez megkivántató gyakorlatiággal és e téren szerzett
tapasztalatokkal bírjon.

Ajánlatok felszerelve a pályázó erkölcsi, oldgi működéséről és
vagyoní állását feltüntető bizonylatokkal folyó évi augusztus hó 10 ig
alóírott igazgatósághoz, ahol minden egyéb feltételek betekintheők és
minden bővebb felvilágosítás és tájékozás nyerhető, nyujtandék be.

A Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvény-társaság tisztí nyugdíj intézetének
élelmezési ülete Salgó-Tarján.